

В [библиотеката](#) на [desebg.com](#) представям трета част на тритомното издание „Държавна сигурност и българската икономика 1944-1991“.

Документалният фототипен сборник е част от поредицата на [Комисията по досиетата](#) „Из архивите на ДС“ и е от изследователската ѝ програма за 2018 г.

Представянето му бе неколнократно отлагано заради пандемията от ковид-19 и премиерата му се състоя онлайн през януари 2022 г. в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Сборникът „Държавна сигурност и българската икономика 1944–1991 г.“ част 3 включва 47 документа, а разширеният му електронен вариант 88 документа. Те са в периода 1983-1990 г. и са подредени хронологично, като към всеки от тях има кратка анотация.

Това е времето, в което тоталитарния комунистически режим влиза в третия фалит.

През 1987 г. управителят на БНБ Васил Коларов информира лично генералния секретар на БКП Тодор Живков, че обикновено развитите държани отделят до 25% от приходите си за взимане на външни заеми, а в НРБ заемите и лихвите по тях тогава са надхвърляли 100%.

В резултат на нефункциониращата планова икономика от съветски тип тоталитарното управление на БКП начело с Живков бързо натрупва почти 11 млрд. долара външен дълг (към 1989 г.), а за да закърпва положението от 1986 г. създава и огромен вътрешен дълг в размер на 26 млрд. лв.

В документите на МВР-ДС от последното десетилетие на режима се говори за „защита и подпомагане на икономиката“.

Държавна сигурност се оплаква от наложеното технологично и търговско ембарго, но в същото време в нейните доклади се говори и за хроничното за тоталитарната комунистическа диктатура ниско качество на производството.

На МВР-ДС е вменено да оказва непосредствена помощ на ЦК на БКП, правителството и другите държавни и партийни органи при разкриването, изясняването и отстраняването на причините, факторите и условията за незадоволителното качество на произвежданата продукция.

Независимо от това, че качеството на произведената продукция е определен като първостепенно множество стопански организации и предприятия продължават да произвеждат изделия, без да спазват изискванията на сключените договори и съществуващите стандарти в грубо нарушение на производствената и технологичната дисциплина, разкриват още архивните документи.

Написано от Христо Христов
Неделя, 20 Февруари 2022 13:38

Отделно от това само за периода 1983–1984 г. и то по непълни данни са регистрирани близо 10 000 произшествия в „народното“ стопанство.

На икономиката са нанесени преки материални щети за повече от 40 млн. лева, включително за 9,5 млн. валутни лева. Загинали са 210 души, а над 2000 работници са преминали болнично лечение.

В публикуваните в третата част на сборника за ДС и икономиката документи могат да бъдат намерени и такива, които се отнасят за държавната контрабанда (скрит транзит), който комунистическият режим е извършвал, а ДС е осигурявала и обезпечавала, за да не се компрометира комунистическото управление.

В тази част на сборника са включени и архивни документи за задграничните дружества, създадени от различни външнотърговски обединения в опит да изнасят различна продукция на западния пазар.

В предговора към третата част е посочено, че основно дейността им се изразява в рекламиране продажбата и сервизното обслужване на българска продукция.

Такива дружества са регистрирани в Англия, Франция, ФРГ, Италия, Япония, Филипините и Нигерия. През първата половина на 80-те години на XX в. над 100 смесени дружества развиват външнотърговска дейност, а над 400 различни предприятия от цялата страна осъществяват контакти със западни търговски и промишлени партньори.

Документите от сборника потвърждават вече публикувани изследвания ([виж „Импери ята на задграничните фирми“](#)

на Христо Христов

) за огромния проблем с качеството на уж голямата гордост на комунистическото управление – производството на мотокари и електрокари.

Съчетано с неосигурен сервиз и неспазването на сроковете за доставката им от страна

Държавна сигурност и икономиката при комунистическия режим. Част 3

Написано от Христо Христов
Неделя, 20 Февруари 2022 13:38

на „Балканкар“ това води до загуба на пазарите в Ирак, Испания и редица страни в Европа, Азия и Южна Америка. Поради тази причина ДС предизвиква финансова ревизия на предприятието.

Както и останалите сборници и този за икономиката (трите му части) се разпространява безплатно от Комисията по досиетата, а краткия и разширен вариант на отделните томове могат да бъдат изтеглени в електронен вид от сайта на независимия държавен орган ([ВИЖ – ТУК](#)).

„Държавна сигурност и българската икономика 1944-1991“, част 3, издание на Комисията по досиетата, 2018 г.